

2020-06-12 Christer Nilsson

Husvagn kan inte utmätas

SAMMANFATTNING

Svea hovrätt har fastslagit i ett precedensfall – RH 2019:23 - att en husvagn som utgör en stadigvarande och fast bostad för gäldenären kan inte utmätas.

Hovrätten gör den bedömningen att det är inte försvarligt att utmäta en husvagn som ägs av gäldenären om denna fungerar som en stadigvarande bostad för gäldenären. Värdet för husvagnen bedömdes uppgå till 60 000 kronor och borgenärernas fordringsanspråk uppgick till 500 000 kronor.

2020-06-12 Christer Nilsson

Husvagn som utgör bostad för gäldenären kan inte utmätas

En husvagn, värderad till 60 000 kronor undantogs från utmätning (beneficium). I ett precedensfall – RH 2019:23 - anser hovrätten att gäldenärens husvagn inte kunde utmätas för dennes skulder om 500 000 kr på grund av beneficiumreglerna i utsökningsbalken. Husvagnen utgjorde fast bostad och ett hem för gäldenären.

Kronofogdemyndigheten utmätte en husvagn som gäldenären ägde och som tillika var dennes fasta bostad och hem. Utmätningen skedde för enskilda borgenärsfordran om 500 000 kronor.

I samband med att utmätningen överklagades fastställde tingsrätten Kronofogdemyndighetens utmättningsbeslut men hovrätten upphävde beslutet. RH 2019:23.

Som skäl för sitt beslut att upphäva Kronofogdemyndighetens utmättningsbeslut angav Svea hovrätt bland annat följande. " Som hovrätten inledningsvis anmärkt gäller enligt 4 kap. 3 § första stycket UB som en allmän förutsättning vid utmätning att sådan åtgärd endast ska ske om det belopp som kan beräknas flyta in, efter avdrag för kostnader som uppkommer efter utmätningen, ger ett överskott som gör åtgärden försvarlig."

Hovrätten angav vidare följande. "Högsta domstolen har i NJA 2018 s. 9, mot bakgrund av bl.a. det ovannämnda Rouskavgörandet, ifrågasatt om inte den enskildes rätt till respekt för sitt hem kräver beaktande även vid försvarlighetsbedömningen enligt 4 kap. 3 § utsökningsbalken. Även om frågan inte ställdes på sin spets i det målet uttalade Högsta domstolen att det förväntade resultatet av utmätningen måste vara av sådan storlek att utmätningen av fastigheten framstår som försvarlig i ljuset av gäldenärens (eller tredje mans) intresse av att inte tvingas från sitt hem (a.a. p. 11).

Hovrätten konstaterar vidare "att husvagnen utgör L.Ö:s hem och stadigvarande bostad. Med hänsyn till L.Ö:s ålder och levnadsförhållanden finns det en risk att han blir hemlös om husvagnen utmäts. Husvagnen med tillhörande förtält är värderad till 60 000 kr. L.Ö. har skulder i enskilda mål om cirka 500 000 kr. Det förväntade överskottet efter en utmätning kan inte anses vara av sådan storlek att utmätning av egendomen framstår som försvarlig ställt mot L.Ö:s intresse av att ha kvar sitt hem."

Litteratur

4 kap 3 § och 5 kap 1 § utsökningsbalken, UB.

Precedensfall från Svea hovrätt, RH 2019:23, se bilaga.

Svea hovrätt

RH 2019:23

Målnummer:	ÖÄ 2299-19	Avdelning:	8
Avgörandedatum:	2019-06-18		
Rubrik:	Utmätning av en husvagn, som utgjorde gäldenärens hem och var värderad till 60 000 kr, har upphävts eftersom utmätningen inte framstod som försvarlig med beaktande av gäldenärens rätt till respekt för sitt hem enligt artikel 8 i Europakonventionen (jfr RH 1993:77).		
Lagrum:	<ul style="list-style-type: none">• 4 kap. 3 § och 5 kap. 1 § utsökningsbalken (1981:774)• Artikel 8 i Europeiska konventionen d. 4 november 1950 om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.		
Rättsfall:	<ul style="list-style-type: none">• NJA 2018 s. 9• NJA 2013 s. 1241• RH 1993:77• Europadomstolens dom den 25 juli 2013, Rousk mot Sverige, no. 27183/04, Europadomstolens dom den 18 januari 2001, Chapman mot Storbritannien, no. 27238/95.		

REFERAT

Kronofogdemyndigheten

Kronofogdemyndigheten beslutade om utmätning av L.Ö:s husvagn med tillhörande förtält för skulder om drygt 500 000 kr i enskilda mål. Hus-vagnen värderades i utmätningsbeslutet till 60 000 kr.

Eskilstuna tingsrätt

L.Ö. överklagade utmätningsbeslutet och anförde, såvitt nu är av intresse, att husvagnen och tältet utgjorde hans enda hem, att han saknade möjlighet att ordna annat boende och att han skulle bli hemlös om utmätningen stod fast.

Kronofogdemyndigheten anförde i yttrande, med hänvisning till rättsfallet RH 1993:77, att den omständigheten att husvagnen utgjorde L.Ö:s hem inte hindrade utmätning.

Tingsrätten (rådmannen Hans Öjemark) instämde i beslut den 6 februari 2019 i det som Kronofogdemyndigheten hade anfört och avslog överklagandet.

Svea hovrätt

L.Ö. överklagade och yrkade att hovrätten skulle undanröja beslutet om utmätning av hans husvagn.

Hovrätten (hovrättslagmannen Katarina Pålsson, hovrättsrådet Mari-Ann Roos, referent, och tf. hovrättsassessorn Dennis Andreev) anförde i beslut den 18 juni 2019 följande.

SKÄLEN FÖR BESLUTET

Kronofogdemyndigheten har beslutat om utmätning av en husvagn med tillhörande förtält som ägs av och tjänar som bostad för L.Ö.

I princip får all egendom som tillhör en gäldenär tas i anspråk genom utmätning, såvida egendomen inte är undantagen som s.k. beneficium. Av 5 kap. 1 § utsökningsbalken (UB) följer motsatsvis att en husvagn, till skillnad från bostadsrätt och hyresrätt, inte kan undantas från utmätning enligt reglerna om beneficium även när husvagnen tjänar som gäldenärens bostad (se också RH 1993:77). Som en allmän regel gäller emellertid enligt 4 kap. 3 § första stycket UB att utmätning ska ske endast om det belopp som kan beräknas flyta in, efter avdrag för kostnader som uppkommer efter utmätningen, ger ett överskott som gör åtgärden försvarlig. Vidare ska enligt andra stycket samma bestämmelse i första hand den utmätningbara egendomen tas i anspråk som kan användas till fordringens betalning med minsta kostnad, förlust eller annan olägenhet för gäldenären.

När det gäller utmätning av en bostad måste rätten till skydd för privat- och familjeliv enligt artikel 8 i Europakonventionen beaktas. Av artikeln följer bl.a. att den enskilde har rätt till respekt för sitt hem. Hemmet ska tillmätas inte bara ett ekonomiskt värde utan också ett särskilt rättighetsvärde och det krävs därför starka skäl för att en bostad ska kunna utmätas (se NJA 2018 s. 9 p. 9, jfr Europadomstolens dom den 25 juli 2013, Rousk mot Sverige, no 27183/04, p. 137 och 138 och NJA 2013 s. 1241 p. 10). Att en husvagn som används som bostad omfattas av rätten till respekt för hemmet enligt artikel 8 framgår av bl.a. Europadomstolens dom den 18 januari 2001, Chapman mot Storbritannien, no. 27238/95 p. 74.

Som hovrätten inledningsvis anmärkt gäller enligt 4 kap. 3 § första stycket UB som en allmän förutsättning vid utmätning att sådan åtgärd endast ska ske om det belopp som kan beräknas flyta in, efter avdrag för kostnader som uppkommer efter utmätningen, ger ett överskott som gör åtgärden försvarlig. Högsta domstolen har i NJA 2018 s. 9, mot bakgrund av bl.a. det ovannämnda Rouskavgörandet, ifrågasatt om inte den enskildes rätt till respekt för sitt hem kräver beaktande även vid försvarlighetsbedömningen enligt 4 kap. 3 § utsökningsbalken. Även om frågan inte ställdes på sin spets i det målet uttalade Högsta domstolen att det förväntade resultatet av utmätningen måste vara av sådan storlek att utmätningen av fastigheten framstår som försvarlig i ljuset av gäldenärens (eller tredje mans) intresse av att inte tvingas från sitt hem (a.a. p. 11).

Hovrätten konstaterar att husvagnen utgör L.Ö:s hem och stadigvarande bostad. Med hänsyn till L.Ö:s ålder och levnadsförhållanden finns det en risk att han blir hemlös om husvagnen utmäts. Husvagnen med tillhörande förtält är värderad till 60 000 kr. L.Ö. har skulder i enskilda mål om cirka 500 000 kr. Det förväntade överskottet efter en utmätning kan inte anses vara av sådan storlek att utmätning av egendomen framstår som försvarlig ställt mot L.Ö:s intresse av att ha kvar sitt hem.

Utmätningen av husvagnen med förtältet ska därför upphävas.

DOMSLUT

Med ändring av tingsrättens beslut upphäver hovrätten Kronofogdemyndighetens utmätningensbeslut.

Sökord: Bostad (husvagn); Utmätning; Rätten till respekt för hemmet

Litteratur:
